

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie skazanego **G. G. i in.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 stycznia 2025 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie,

na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1

Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

p o s t a n o w i ł:

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Małgorzatę Bednarek
od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt I KK 356/22.**

UZASADNIENIE

W wyniku kasacji stron (prokuratora oraz skazanych R. F. i G. G.) od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 3 listopada 2021 r., sygn. akt II AKa 275/20, w Sądzie Najwyższym pozostaje do rozpoznania sprawa o sygnaturze akt I KK 356/22. Postanowieniami Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2022 r. i z dnia 10 października 2024 r. (k. 96-97 i 348-349 akt SN) kolejno wyłączono od udziału w sprawie dwóch sędziów, do których referatów została przydzielona, z powodu ich powołania do pełnienia urzędu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz.

3). W wyniku tych decyzji sprawa trafiła do referatu sędzi Małgorzaty Bednarek, a zawiadomiony o tym obrońca skazanego G. G. wniósł o wyłączenie tej sędzi na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. Wskazał, że cyt. „w kasacji podniesiono zarzut wydania wyroku przez sąd wadliwie obsadzony (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), zaś nieprawidłowość ta wynika z wadliwości procedury nominacyjnej sędziów rozpoznających sprawę przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, przy czym sędzia Małgorzata Bednarek powołana została na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego (ściślej zaś rzecz ujmując Izby Dyscyplinarnej przy tym Sądzie) w ramach analogicznej procedury”. W obszernym uzasadnieniu wniosku Autor nawiązał m.in. do:

- postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2022 r., którym wyłączono sędziego od udziału w przedmiotowej sprawie z powodu wadliwości procedury jego powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, tj. na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw,

- uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 oraz uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22.

Obrońca zaznaczył również, że chociaż sędzia M. Bednarek „podlegałaby wyłączeniu od rozpoznania sprawy również na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., ponieważ wadliwa procedura nominacyjna w przypadku Sędziów Sądu Najwyższego immanentnie wiąże się z brakiem bezstronności o charakterze instytucjonalnym”, to „podstawą wniosku jest przede wszystkim art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., a nie art. 41 § 1 k.p.k., zatem nie tyle sam fakt wątpliwości co do instytucjonalnej bezstronności sędziego ile tożsamość uchybienia wytkniętego w kasacji z wadliwością procedury nominacyjnej zachodzą w przypadku sędziego wyznaczonego do rozpoznania sprawy”. W takim bowiem wypadku trzeba uznać, że sprawa dotyczy sędziego bezpośrednio.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługuje na uwzględnienie, bowiem należy zgodzić się z jego Autorem, że zachodzą ważne okoliczności przemawiające za wyłączeniem od udziału w sprawie G. G. sędziego Małgorzaty Bednarek. Jest faktem, że Małgorzata Bednarek do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego została powołana na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Wobec tego zachowując aktualność argumenty przedstawione przez Sąd Najwyższy w postanowieniach z 14 listopada 2022 r. i z 10 października 2024 r. (o drugim z tych orzeczeń we wniosku nie wspomniano) prowadzące do konkluzji, że „udział w rozpoznaniu wywiedzionych kasacji sędziego (...) stanowiłby rażące naruszenie zasady *nemo iudex in causa sua*, co w konsekwencji wywołałoby u stron, jak i w powszechnym odbiorze przekonanie o braku bezstronności sądu i rzetelności procesu” (tak w postanowieniu z 14 listopada 2022 r.) oraz że „rozpoznając zarzut kasacyjny obrońcy skazanego G. G., sędziego, który objął urząd w wyniku rekomendacji KRS ukształtowanej ustawą z 2017 r. nie mógłby go uwzględnić, bowiem w ten sposób zakwestionowałby własne »uprawnienie« do bezstronnego orzekania, zaś w wypadku oddalenia kasacji naraziłby się na zarzut orzekania we własnej sprawie” (tak w postanowieniu z 10 października 2024 r.). Trzeba uznać, że zasadna jest obawa Wnioskodawcy, który w kasacji podniósł zarzut nienależytej obsady Sądu odwoławczego z powodu zasiadania w jego składzie sędziów powołanych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, na wniosek Krajowej Radzie Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., że zdolność sędzi Małgorzaty Bednarek do zajęcia obiektywnego stanowiska odnośnie do tego zarzutu jest ograniczona, a nawet - skoro sama wzięła udział w kwestionowanej procedurze nominacyjnej - że stanowisko to jest z góry przesądzone. Inaczej ujmując zagadnienie należy stwierdzić, że udział wymienionej sędzi w rozpoznaniu kasacji stanowiłby naruszenie zasady *nemo iudex in causa sua*, co w konsekwencji wywołałoby u stron, jak i w odbiorze społecznym przekonanie o braku bezstronności sądu i rzetelności procesu.

We wniosku słusznie też przypomniano dwie, o kluczowym znaczeniu, uchwały Sądu Najwyższego. W uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, stwierdzono m.in., iż środek odwoławczy zawierający zarzuty dotyczące uchybienia w procedurze powołania sędziego, nie może być rozpoznany przez sąd, w skład którego wchodzi osoba powołana w takiej samej procedurze. Wypada uznać, że odnosi się to również do składu Sądu Najwyższego mającego rozpoznać kasację, w której treści, względnie w drodze uzupełniającej sygnalizacji, podniesiono zaistnienie uchybienia mającego źródło w procedurze powołania sędziego.

Z kolei w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 stwierdzono m.in., że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Wypada uznać, że w świetle tej uchwały (zbędne jest przytaczanie argumentacji uzasadniającej tezę, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, nie spowodował utraty jej mocy prawnej; w tym względzie wystarczy odesłanie do takich judykatów Sądu Najwyższego, jak: uchwała z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22; uchwała składu 7 sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; postanowienia: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 29 września 2021 r., V KZ 47/21; z dnia 18 stycznia 2022 r., I KZ 61/21; z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21; z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; z dnia 18 września 2024 r., I KZ 30/24; wyroki: z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21; z dnia 12 grudnia 2023 r., II KK 74/22 i in.) zasługuje na aprobatę staranie obrońcy, by skład orzekającego w sprawie jego klienta Sądu Najwyższego nie nasuwał wątpliwości, w szczególności nie dawał podstaw do twierdzenia, że i na tym szczeblu orzekania zaistniało uchybienie wskazane w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., jak też naruszenie standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka wobec uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13

października 2021 r., II KO 30/21; z dnia 17 marca 2022 r., II KO 12/22; z dnia 28 kwietnia 2022 r., IV KO 32/22; z dnia 6 lipca 2022 r., IV KO 66/22; z dnia 13 grudnia 2023 r., V KK 272/22; z dnia 31 stycznia 2024 r., III KK 406/23 i in.).

Chociaż obrońca skazanego R. F. w kasacji nie podniósł zarzutu wystąpienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. i nie złożył wniosku o wyłączenie sędzi Małgorzaty Bednarek od udziału w sprawie tego skazanego, to uznano za słuszne wydać orzeczenie o treści mówiącej o wyłączeniu sędzi od „udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt I KK 356/22”, tj. również od rozpoznania wszystkich kasacji wniesionych w tej sprawie. Nakazywał to obowiązujący w postanowieniu kasacyjnym art. 536 k.p.k. obligujący Sąd Najwyższy do zbadania, choćby skarżący tego nie sygnalizował, czy w sprawie nie zaistniało któreś z uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. W uzupełnieniu należy wyjaśnić, że podzielając pogląd Wnioskodawcy, iż orzekanie w przedmiotowej sprawie sędzi Małgorzaty Bednarek miałoby cechę orzekania „we własnej sprawie”, czemu sprzeciwia się zasada *nemo iudex in causa sua*, jako podstawę prawną podjętej decyzji wskazano m.in. art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., podobnie jak w wydanym w tej sprawie postanowieniu z 10 października 2024 r.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

l.n

r.g.